

Міністерство освіти і науки України
Полтавський фаховий коледж нафти і газу
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
Любов ШУМСЬКА
2021 року

ПРОГРАМА
вступних випробувань
з української мови для вступу до
Полтавського фахового коледжу нафти і газу
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

на базі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікований робітник

Програма складена викладачами
Кочерженко О.М., Резніковою Т.Г.,
Марченком В.Д.

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
гуманітарних дисциплін
Протокол № 8 від 16.03 2021 року
Голова комісії Неля ГОЛНЬКО

Пояснювальна записка

Українська мова є державною мовою України. Вона неоціненна національна святиня, скарбниця духовних надбань, запорука подальшого культурного прогресу. Це передбачає її пріоритетне використання в усіх сферах суспільного життя.

Оволодіння українською мовою сприяє залученню до надбань культури українського народу, виробляє почуття впевненості у власних силах, допомагає свідомо мотивувати вибір майбутньої професії.

Вільне володіння рідною мовою забезпечує реалізацію творчих можливостей особистості в усіх сферах життя.

Оцінити рівень навчальних досягнень осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень кваліфікованого робітника, має випробування з української мови у формі тестування.

Загальні положення

Програму вступного випробування з української мови і літератури розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26. 06. 2018 № 696.

Вступне випробування проводиться у формі тестування. Тест складається із завдань, працюючи над якими, вступники зможуть продемонструвати різнобічні знання та вміння з української мови.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Фонетика. Графіка», «Орфоепія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Орфографія», «Стилістика і розвиток мовлення».

Метою і завданням вступного іспиту з української мови і літератури є виявлення рівня сформованості предметних компетентностей в абітурієнтів, які повинні:

<i>знати</i>	<i>вміти</i>
<ul style="list-style-type: none">– алфавіт;– наголос;– співвідношення звуків і букв;– основні випадки уподібнення приголосних звуків;– спрощення в групах приголосних;– основні випадки чергування звуків;– правопис літер, що позначають ненаголошені голосні;	<ul style="list-style-type: none">– розташовувати слова за алфавітом;– наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм;– визначати звукове значення букв у словах;– розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування у-в, і-й;– розпізнавати вивчені орфограми;– правильно писати слова з вивченими орфограмами;– знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила;
<ul style="list-style-type: none">– лексичне значення слова;– багатозначні й однозначні слова;– пряме та переносне значення слова;– синоніми, антоніми, омоніми;– лексику української мови за походженням;– поняття про фразеологізми;	<ul style="list-style-type: none">– пояснювати лексичні значення слів;– добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні;– уживати слова в переносному значенні;– знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів за значенням (омоніми, синоніми, антоніми, пароніми);– пояснювати значення

	фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні;
– будову слова, спільнокореневі слова й форми того самого слова;	– визначати значущі частини й закінчення слова; – розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні;
– частини мови;	– розпізнавати частини мови, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні;
– словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису, підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення; – головні і другорядні члени речення; – типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин;	– розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення; – розрізняти речення різних видів; – визначати структуру простого двоскладного речення, особливості зв'язку між підметом і присудком; – розпізнавати види другорядних членів; – розпізнавати типи односкладних речень; – розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями;
– пряму й непряму мову, діалог;	– замінювати пряму мову непрямою; – правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати; – правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом;
– стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції;	– розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них; – користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування;

Тестовий бал обчислюється як арифметична сума всіх набраних балів за кожне виконане завдання. Максимальна кількість тестових балів, які можна отримати, правильно виконавши всі завдання тесту, – 12.

Тривалість виконання завдання з української мови і літератури – 90 хвилин.

До екзаменаційного білету вміщено такі форми завдань:

I і II рівень – тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді.

III рівень – завдання на встановлення відповідності, в яких необхідно співвіднести поданий матеріал і в таблиці поряд з буквою записати відповідну цифру.

Завдання вважатиметься виконаним правильно, якщо обрано і позначено правильний варіант відповіді. Якщо позначено неправильний варіант відповіді, позначено два чи більше варіантів відповіді (навіть якщо серед них є правильний) або якщо не позначено жодного варіанта відповіді, завдання вважатиметься виконаним неправильно, за нього нараховуватиметься 0 балів.

Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 0,5 балів.

Завдання IV рівня передбачає написання формального есе. Обсяг – 100 слів.

Критерії оцінювання мовного та змістового оформлення есе

Критерії оцінювання змісту есе	Критерії оцінювання мовного оформлення есе		Бали
Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів	Грамотність		
	орфографічні, пунктуаційні, помилки	лексичні, граматичні, стилістичні	
Побудованому тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи; теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними.	13 і більше	9-10 і більше	0,5
За обсягом висловлення сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний; наведено один доречний аргумент та непереконливий приклад; висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	5-6	6	1
Послідовний, повний, логічно викладений текст; сформульовано тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкрито тему, висловлено основну думку; наведено один доречний аргумент; вдало дібрано лексичні засоби; наведено один доречний приклад; висновок відповідає запропонованій темі.	1+1 (негруба)	4	2
Створено яскраве, оригінальне за думкою	-	1	3

та оформленням висловлення відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлено тему; вправно сформульовано тезу; проаналізовано різні погляди на той самий предмет, наведено два доречні аргументи; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.			
---	--	--	--

Переведення тестового балу в шкалу 100 – 200 балів відбувається за таблицею:

0,5 – 100	6,5 – 145
1 – 100	7 – 150
1,5 – 100	7,5 – 155
2 – 100	8 – 160
2,5 – 105	8,5 – 165
3 – 110	9 – 170
3,5 – 115	9,5 – 175
4 – 120	10 – 180
4,5 – 125	10,5 – 185
5 – 130	11 – 190
5,5 – 135	11,5 – 195
6 – 140	12 – 200

Програма для проведення вступного випробування з української мови

УКРАЇНСЬКА МОВА

Тематичний розділ 1 ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Тема 1. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Основні правила переносу слів з рядка в рядок.

Тема 2. Наголос. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.

Тема 3. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах.

Тема 4. Написання слів іншомовного походження. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови

Тематичний розділ 2 ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ

Тема 1. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.

Тема 2. Поняття про фразеологізми.

Тематичний розділ 3 БУДОВА СЛОВА. СЛОВТВІР. МОРФОЛОГІЯ

Тема 1. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників

Тема 2. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників

Тема 3. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот

Тема 4. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс. Прийменник як службова частина мови.

Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати прийменники в мовленні.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Тематичний розділ 5

СИНТАКСИС

Тема 1. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні.

Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Тема 2. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами; Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Тема 3. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні, слова, як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки, в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Тематичний розділ 6
СТИЛІСТИКА І РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

Тема 1. Стили мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

Тема 2. Види мовленнєвої, діяльності; адресант і адресат: мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне, мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

Список літератури

1. Авраменко О. М. Українська мова(рівень стандарту): підр. для 10 кл. закл. серед. освіти / Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2018. – 208 с.
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 11 класу закл. заг. серед. освіти / Олександр Авраменко. – К. : Грамота, 2019. – 208 с.
2. Глазова О.П. Українська мова. 5 кл. : підруч. для закл. заг. середн. освіти / О.П. Глазова. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2018. – 240 с.
3. Заболотний О.В. Українська мова : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний. – К.: Генеза, 2014. – 256 с.
4. Заболотний О.В. Українська мова : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний. – К.: Генеза, 2015. – 256 с.
5. Заболотний О.В. Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний. – К.: Генеза, 2016. – 224 с.
6. Заболотний О.В. Українська мова : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний. – К.: Генеза, 2017. – 272 с.
7. Заболотний О.В. Українська мова : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Рівень стандарту / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний. – К.: Генеза, 2012. – 256 с.
8. Заболотний О.В. Тестовий контроль знань. Українська мова та література. 10 клас (рівень стандарту): навчальний посібник / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний, Н.М. Грабар, А.С. Литинська. – К.:Літера ЛТД, 2011. – 64 с.
9. Ющук І.П. Практикум з правопису і граматики української мови : посібник / І.П. Ющук. – К.: Основа, 2012. – 270 с.

Зразок
тестового білета для вступного іспиту з української мови

I рівень

1 На першій склад падає наголос у всіх словах, ОКРІМ

- А зручний
- Б жалюзі
- В косий
- Г випадок

2 Підкреслені літери позначають однаковий звук у кожному слові рядка

- А погляд, кладка, передзвін
- Б сьорбати, весняний, всюди
- В захист, розвиватися, пізній
- Г нитці, баскетбол, молитва

3 Помилку у відмінюванні іменника допущено в рядку

- А розмова з Олегом Плющем
- Б гаманець Мар'яни Гриців
- В телефон Артема Сидоренко
- Г зустріч з Ганною Гончарук

4 Редагування НЕ ПОТРЕБУЄ словосполучення

- А стомившийся за день
- Б початкуючі поети
- В дозрівші яблука
- Г цілюща рослина

5 Лексичну помилку допущено в рядку

- А являється прикладом
- Б скасувати конференцію
- В непридатний до вжитку
- Г зважати на правила

6 Антонімами є слова

- А серйозний - стриманий
- Б делікатний - приємний
- В деградувати - відроджуватися
- Г акліматизований - пристосований

II рівень

7 Прочитайте речення.

Перед виходом з дому не забудьте ... світло і , ... погоду, ... всі вікна.

Грамаічно правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

- А вимкнути, незважаючи на, позачиняти
- Б виключити, незважаючи на, позакривати
- В вимкнути, не дивлячись на, позачиняти
- Г вимкнути, незважаючи на, позакривати
- Д виключити, не дивлячись на, позачиняти

8 Букву **и** треба писати на місці крапок у всіх словах рядка

- А пр..чорнілий, пр..вітність, пр..завзятий
- Б пр..блуда, пр..кидатися, пр..поганий
- В пр..в'ялий, пр..думаний, пр..темний
- Г пр..бережний, пр..шитий, пр..краса

Д пр..черствілий, пр..мерзнути, пр..зирство

9 *Правило чергування і – й порушено у варіанті*

А Київ і Мелітополь

Б велика ймовірність

В світло й ясно надворі

Г і ти не засумніваєшся

Д дозвольте йти, клич і його

10. *Спрощення в групах приголосних на місці пропуску позначається на письмі в усіх словах рядка*

А корис..ний, балас..ний, проїз..ний

Б безжаліс..ний, кіс..лявий, щас..ливий

В блис..нути, влас..ний, щотиж..невий

Г ненавис..ний, швидкіс..ний, форпос..ний

Д зап'яс..ний, радіс..ний, контраст..ний

11 *На першій склад падає наголос у слові*

А обруч

Б котрий

В новий

Г зручний

Д фаховий

12 *Апостроф треба писати на місці пропуску в усіх словах варіанта*

А здоров..я, кип..ятити, бур..яний

Б роз..їзд, міжгір...я, верб...я

В пуп..янок, заб..ється, лижв..яр

Г львів..янин, п..ясть, Вороб..йов

Д без..язикий, рум..яний, медв..яний

III рівень

13 *Співвіднесіть слово та назву частини мови:*

1 принісши

2 недобачати

3 умитий

А дієслово

Б дієприслівник

В прислівник

Г дієприкметник

Д прикметник

14 *Доберіть до кожного фразеологізму синонім*

Фразеологізм

Синонім

1 зарубати на носі

2 бувати в бувальцях

3 сісти в калюжу

А виводити на чисту воду

Б облизня піймати

В намотати на вус

Г стелитися під ноги

Д знати, де раки зимують

IV рівень

«Друг – це одна душа, яка живе у двох тілах», – казав античний філософ Арістотель. Напевно, ні в кого не виникає сумнівів щодо потреби людини в приятелі. Але ж є люди, які не люблять витратити час на інших. **Яка роль друга в житті людини?**